

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเจริญ ทัศนธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๕

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง	{	นายทะเบียนพรรคการเมือง	ผู้ร้อง
		พรรคธรรมชาตินไทย	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมชาตินไทย

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมชาตินไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า ผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคธรรมชาตินไทย ผู้ถูกร้อง ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๕/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ (๖๕) วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้อนุมัติโครงการและแผนงานรอบปี ๒๕๔๗ ของผู้ถูกร้อง จำนวน ๕ โครงการ งบประมาณ ๒๑๕,๖๐๐ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นเก้าพันหกร้อยบาทถ้วน) โดยพรรค ธรรมชาตินไทยได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ แจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๗ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

(๒) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๔ จากผู้ถูกร้อง ต่อมาวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือของผู้ถูกร้อง ที่ ๐๐๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ลงนามโดยนายรัฐกิจ คุระแก้ว ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ พรรคธรรมชาติไทย ทำการแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน พรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมหนังสือมอบอำนาจของพลเรือเอก ชัย สุวรรณภาพ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจฯ เป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้ และชี้แจงถึงสาเหตุของการรายงานล่าช้าไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายตามหนังสือผู้ถูกร้อง ที่ ๐๐๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ว่า การจัดส่งหนังสือถึงประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้ดำเนินการจัดส่งในซองเดียวกันกับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) แต่ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ทางธุรการไม่ได้นำส่งทางไปรษณีย์ในซองเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกร้อง เข้าใจว่าหนังสือดังกล่าวถูกส่งไปในซองเดียวกันเรียบร้อยแล้วแต่มาทราบภายหลังว่ายังส่งไปไม่ถึง คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจึงรีบดำเนินการจัดส่งเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยมีได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงแต่อย่างไร

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนพรรคการเมืองแล้วไม่ปรากฏชื่อนายรัฐกิจฯ ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่อย่างไร สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเสนอเรื่องให้คณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติพิจารณาให้ความเห็น ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๕ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมมีความเห็นว่าผู้ถูกร้องส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ฯ เกินกำหนดเวลาตามกฎหมาย และเสนอความเห็นต่อผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่ง

ยุบพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง (พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ) พิจารณาแต่ขณะนั้นมีเหตุให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งต้องพ้นจากตำแหน่ง จึงไม่มีผู้มีอำนาจดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามกฎหมาย ต่อมาคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขออกประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๑๓ แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง และฉบับที่ ๑๕ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป และมีพระบรมราชโองการให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติให้มีคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และบรรดาการใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสรุปข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่ในการประชุม ครั้งที่ ๑๑๒/๒๕๔๕ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ในรอบปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้องจะได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ แต่ก็ดำเนินการโดยนายรัฐกิจฯ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการพรรคการเมืองไทย มิใช่ผู้มีอำนาจดำเนินการแทนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของกฎหมาย

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ และให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกร้อง โดยพลเรือเอก ชัย สุวรรณภาพ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ สรุปได้ว่า

(๑) การทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการจัดทำและดำเนินการควบคู่กันเมื่อผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเตือนก็ดำเนินการภายในพรรคเป็นขั้นตอนทันที แต่เนื่องจากเป็นพรรคที่เริ่มก่อตั้ง มีความจำกัดในด้านการเงินและการทำงาน จึงต้องตรวจสอบอย่างละเอียด ซึ่งพลเรือเอกชัยฯ หัวหน้าพรรคได้ปรึกษากรรมการและมอบหมายให้นายสุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ ในฐานะรองหัวหน้าพรรคและรักษาการเลขาธิการพรรคเป็นผู้ควบคุมและกำกับดูแลการจัดส่งรายงานดังกล่าว หัวหน้าพรรคและกรรมการเห็นว่า นายรัฐกิจฯ รองผู้อำนวยการพรรครักษาการผู้อำนวยการพรรคสามารถรับงานที่หัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคมอบหมาย จึงทำหนังสือมอบอำนาจ ซึ่งการมอบหมายดังกล่าวเป็นการพิจารณากำกับดูแลในการดำเนินการของกิจการของพรรคอันเป็นการใช้ดุลพินิจของกรรมการบริหารพรรค ประกอบกับข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๗ กำหนดว่า “เลขาธิการพรรคเป็นผู้กำกับดูแลกิจการทั้งปวงของสำนักงานใหญ่ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคได้รับแต่งตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคอาจเป็นกรรมการบริหารพรรคหรือเป็นสมาชิกพรรคสามัญก็ได้” การลงลายมือชื่อเพื่อผูกพันต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้นผู้ถูกร้องได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจฯ เป็นผู้รับมอบอำนาจ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๐ บัญญัติไว้ว่า “ถ้าตัวแทนได้รับมอบอำนาจแต่เฉพาะการ ท่านว่าจะทำการแทนตัวการได้แต่เพียงในสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้กิจอันเขาได้มอบหมายแก่ตนนั้นสำเร็จลุล่วงไป” ซึ่งการทำรายงานได้รับการกลั่นกรองพิจารณาจากหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรคทั้งคณะกรรมการเลือกตั้งมิได้โต้แย้งตั้งแต่ตอนตั้งพรรค จึงเข้าใจว่าดำเนินการตามข้อบังคับพรรคได้ประกอบการดำเนินการเป็นเพียงขั้นตอนในการตรวจและเรียบเรียงให้ถูกต้อง มิได้เป็นการมอบหมายอันเป็นภารกิจในทางการดำเนินการ การดำเนินการดังกล่าวจึงกระทำไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันมิให้ปฏิบัติตนฝ่าฝืนและผิดกฎหมาย

(๒) เนื่องจากมีเวลาจำกัด นายสุธรรมฯ เข้ามาในช่วงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งมีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการพรรคแล้ว ส่วนในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ดิถุการกิจ และกำลังจัดพิมพ์รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ซึ่งตรวจทานโดยนายรัฐกิจฯ มีข้อแก้ไข

จึงทำให้นั่งสือทั้งสองฉบับจัดส่งในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อมาได้มีการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงทราบว่า มิได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ซึ่งผู้ถูกร้องได้สอบสวนพนักงานส่งเอกสารแล้ว แต่ไม่ทราบว่าเหตุใดจึงไม่ปรากฏเอกสารต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายรัฐกิจ ฯ จึงทำหนังสือถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเข้าใจว่า มิได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองและรีบดำเนินการจัดส่งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงกฎหมายแต่อย่างใด

(๓) นอกจากนี้ การที่คณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ มีการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ ในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ปรากฏว่ามีการพิจารณาแล้วนำเสนอต่อผู้ถูกร้อง ปรากฏตามระเบียบวาระที่ ๓ ในข้อ ๓.๒ (๑.๔(๑.๔.๕)) ถึงการยุบพรรคประกอบกับการลงพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ฉบับลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงการยุบพรรคการเมืองนั้น เมื่อความปรากฏต่อผู้ถูกร้องว่ามีเหตุตามมาตรา ๖๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบโดยนายทะเบียนแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นเวลารวม ๑๐๐ กว่าวัน หากนับวันถึงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ถือว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนดอันเป็นการขาดอายุความ ซึ่งถือว่าอายุความเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย

จากเหตุผลดังกล่าวขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้อง

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญรับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง และส่งสำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวให้ผู้ร้องทราบ เพื่อให้โอกาสชี้แจงเพิ่มเติม

ผู้ร้องยื่นคำร้องชี้แจงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สรุปได้ดังนี้

(๑) กรณีที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ ฯ ดำเนินการในเรื่องการจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคซึ่งได้จัดส่งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตอนจัดตั้งพรรคและมิได้มีการโต้แย้งแต่อย่างใด ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๐ ทั้งการดำเนินการนั้นเป็นเพียงขั้นตอนในการตรวจและเรียบเรียงให้ถูกต้องเรียบร้อยมิได้เป็นการมอบหมายอันเป็นการกิจการดำเนินการ ทั้งการดำเนินการดังกล่าวผู้ถูกร้องกระทำการไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันมิให้ปฏิบัติฝ่าฝืนและผิดกฎหมาย ผู้ร้องขอชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง

ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้ข้อเท็จจริงพรรคผู้ถูกร้อง โดยพลเรือเอก ชัยฯ หัวหน้าพรรค มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๕ มอบอำนาจให้นายรัฐกิจฯ รองผู้อำนวยการพรรคการศึกษาการ ผู้อำนวยการพรรคเป็นผู้ดำเนินการแทนโดยเป็นบุคคลซึ่งมิได้มีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารพรรค การที่พรรคกล่าวอ้างข้อบังคับพรรคฯ ข้อ ๔๗ หน้า ๑๖ ว่า เลขานุการพรรคเป็นผู้กำกับดูแลกิจการ ทั่วปวงของสำนักงานใหญ่โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคที่ได้รับการแต่งตั้งโดยมติที่ประชุม คณะกรรมการบริหารพรรคอาจเป็นกรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกสามัญก็ได้ นั้น ไม่สามารถ กระทำได้ เนื่องจากนายรัฐกิจฯ มิได้เป็นกรรมการบริหารพรรค ไม่สามารถดำเนินการแทนหัวหน้าพรรค ในการดำเนินกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และกรณีผู้ถูกร้องอ้างความมาตรา ๘๐๐ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า ถ้าตัวแทนได้รับมอบอำนาจแต่เฉพาะการ ท่านว่าจะทำการแทนตัวการได้ เพียงแต่ในสิ่งจำเป็นเพื่อให้กิจอันเขาได้มอบหมายแก่ตนนั้นสำเร็จลุล่วงไป นั้น ไม่สามารถนำมากล่าวอ้าง ในกรณีดังกล่าวได้ เนื่องจากการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองมีบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะบัญญัติ ไว้อยู่แล้ว และผู้ถูกร้องในฐานะเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงควรต้องทราบบทบัญญัติ ของกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

(๒) กรณีผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า การประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ ในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ของคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ความปรากฏว่ามีการพิจารณา และนำเสนอต่อผู้ร้อง คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบโดยผู้ร้องแล้ว นับแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ รวมเป็น ๑๐๐ กว่าวัน หากนับวันตามอายุความของกฎหมาย ถือว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนดอันเป็นการขาดอายุความนั้น ขอชี้แจงว่า การประชุมคณะกรรมการด้าน กิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นการพิจารณาเพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้อง และการที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง ข้อความในรายงานการประชุมดังกล่าว นั้น เป็นข้อความที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำ กราบเรียนประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) เพื่อสรุปภาพรวมเบื้องต้น เกี่ยวกับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุน

เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองทุกพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ภายหลังพ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้รายงานให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง)
เพื่อทราบเรื่องดังกล่าวในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่มีการประชุมแต่อย่างใด
ทั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง
บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)
ให้นายทะเบียนยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ซึ่งในกรณี
ดังกล่าวเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง
นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไท หน้า ๒๗ วรรคท้ายว่า “สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า
คำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลาสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เห็นว่าวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนนั้น คือวันที่ผู้ร้องได้พิจารณา
และเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการ
การเลือกตั้งมีบันทึกข้อความที่ ลต ๐๔๐๒ (ฝปส.)/ ๗๓๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ รายงาน
เรื่องผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเมื่อนับถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
คือวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ จึงอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้ออ้างของ
ผู้ถูกร้องข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น” สำหรับกรณีการยื่นคำร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค
ผู้ถูกร้องนั้น ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงกรณีดังกล่าว
ในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๑๒/๒๕๔๘ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๘
โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณากรณีพรรคผู้ถูกร้องไม่จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ
พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ แล้วเห็นว่าเมื่อประธานกรรมการ
การเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) ทราบถึงกรณีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ ผู้ร้อง
จึงควรยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องผู้ถูกร้องจึงยื่นคำร้อง
ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘
ซึ่งอยู่ภายในกำหนดระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง

เมื่อพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงเพิ่มเติม และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า
ข้อเท็จจริงมีเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานของคู่กรณีอีก
มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามคำร้องของผู้ร้องหรือไม่

กรณีมีปัญหาต้องวินิจฉัยก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุม ครั้งที่ ๑๑๒/๒๕๔๕ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้พิจารณาเรื่องผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้วมีมติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องจึงเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญในวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงเป็นการยื่นคำร้องภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องเกินกว่าระยะเวลา ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น จึงไม่อาจรับฟังได้ ต่อมา ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

สำหรับประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามคำร้องของผู้ร้องหรือไม่ นั้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการและแผนงานประจำปี จำนวน ๕ โครงการเป็นเงิน ๒๑๕,๖๐๐ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นเก้าพันหกร้อยบาทถ้วน) ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินดังกล่าวต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ถูกร้อง

โดยนายรัฐกิจ ฯ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้อง ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ฯ ต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ร้องเห็นว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ทั้งนายรัฐกิจ ฯ มิใช่ผู้มีอำนาจดำเนินการแทนพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงยื่นคำร้องนี้ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ซึ่งในขณะที่คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใช้บังคับ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา จึงมีปัญหาคือต้องพิจารณาก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาพิจารณาวินิจฉัยคดีตามคำร้องนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัญญิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์”

มาตรา ๒๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับ พรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ประกอบด้วย หัวหน้า พรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการ บริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) และ (๑๔) ของ รัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๑๗ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนิน กิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับ พรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและ ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้ ...”

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่ พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบกำหนดระยะเวลารายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๔ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๘๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป”

มาตรา ๘๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญ

ตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะที่ผู้ถูกร้อง ถูกกล่าวหาว่าไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด โดยมาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิบัติให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม ... มาตรา ๖๒” และวรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน ... (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” แต่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญมีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา โดยมาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ และฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ รวมทั้งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๑๕ ฯ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง และมาตรการบังคับทางกฎหมาย บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ ทำนองเดียวกันกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ โดยมาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน

ของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” ซึ่งมาตรา ๔๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นระยะเวลาที่กำหนดแล้วยังมิได้รายงาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น” และ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใด ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” และ วรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ซึ่งในบทเฉพาะกาลไม่มี บทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีดังกล่าว แต่เมื่อพิจารณาบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๑๓๕ ที่บัญญัติว่า ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมาตรา ๑๓๕ ที่บัญญัติว่า พรรคการเมืองใดที่เลิกหรือถูกยุบก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่า พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพ เลิก หรือถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองดังกล่าวยังไม่ใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ให้เลิกบังคับใช้พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองและมาตรการบังคับทางกฎหมายในเรื่องดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๙๓ ได้บัญญัติในสาระสำคัญไว้ในทำนองเดียวกันกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุตามคำร้องของผู้ร้อง บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๙๓ จึงมีลักษณะเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ ให้มีความชัดเจนขึ้น ทั้งยังเป็นการรับรองบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ และมีลักษณะเป็นคุณแก่ผู้ที่อยู่ในบังคับมากกว่า ตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง ที่บัญญัติขึ้นใหม่ดังกล่าว นอกจากนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ต่างเป็นบทบัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งฉบับถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงไม่มีบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้เป็นฐานอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้อีกต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ที่บัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันกับกฎหมายที่ยกเลิกไปแล้ว มาใช้พิจารณาวินิจฉัยคดีตามคำร้องของผู้ร้อง และกรณีตามคำร้องเมื่อผู้ร้องได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ วรรคสอง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นแล้ว จึงถือได้ว่าการยื่นคำร้องนี้สมบูรณ์และชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๙๓ แล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ฉบับ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องได้รับวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๙ และหนังสือ ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องได้รับวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมา วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องโดยนายรัฐกิจ คุระแก้ว ตำแหน่งรองผู้อำนวยการพรรคธรรมชาติไทย ทำการแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พร้อมหนังสือมอบอำนาจของพลเรือเอก ชัย สุวรรณภาพ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งมอบอำนาจให้นายรัฐกิจ ฯ เป็นผู้ดำเนินการ ตามหนังสือของผู้ถูกร้อง ที่ ๐๐๗/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๙ พร้อมทั้งชี้แจงสาเหตุของการยื่นรายงานล่าช้าว่า ได้ดำเนินการจัดส่งรายงานดังกล่าวในซองเดียวกันกับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) แต่มาทราบภายหลังว่าเจ้าหน้าที่ธุรการไม่ได้นำส่งทางไปรษณีย์ในซองเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงแต่อย่างใด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ไม่ปรากฏชื่อ นายรัฐกิจ ฯ ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง เห็นว่า การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุตามคำร้อง รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ต่างบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปนั้น เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักทางการเมืองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย กฎหมายมีเจตนารมณ์จะพัฒนาพรรคการเมืองและให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่องอันเป็นการส่งเสริมและผดุงไว้

ซึ่งหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กฎหมายจึงกำหนดให้มีการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง และกำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบว่าพรรคการเมืองนำเงินที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้จ่ายถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งล่วงเลยระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งผู้ถูกร้องก่อนแล้ว ๒ ฉบับ ที่แจ้งให้ทุกพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๙ และวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ นอกจากนี้ การที่พลเรือเอก ชัย สุวรรณภาพ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวตามกฎหมาย มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ ฯ เป็นผู้ดำเนินการแทน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบในทะเบียนพรรคการเมืองแล้วไม่ปรากฏชื่อนายรัฐกิจ ฯ ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การมอบอำนาจให้นายรัฐกิจ ฯ ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง จึงไม่อาจกระทำได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ วรรคสอง ซึ่งต่างบัญญัติไว้เหมือนกันว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนได้ ดังนั้นจึงรับฟังว่า ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายกำหนดและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ซึ่งเป็นการไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ด้วย กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญ

จะตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ ประกอบกับมาตรา ๘๒

กรณีมีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ หรือไม่ที่บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งยุบพรรคการเมือง เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิทางการเมืองโดยผลของกฎหมายอันเนื่องมาจากกรณีศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง แม้ว่าการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจะมีได้มีคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งจำกัดสิทธิทางการเมืองเช่นนั้นก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวมีผลผูกพันทางกฎหมายต่อศาลรัฐธรรมนูญที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยเมื่อมีกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญจะตั้งยุบพรรคการเมืองใด หากพฤติการณ์และการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมีการกระทำอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๘ แล้วศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจที่จะยกบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยและสั่งให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ ทั้งนี้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยไว้ตามคำวินิจฉัยที่ ๓ - ๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ว่า ประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) ได้ เพราะเป็นมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมือง ซึ่งมีใช้โทษทางอาญาและนำไปเพื่อเป็นมาตรการเสริมการคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้บรรลุผล สำหรับกรณี

ตามคำร้องนี้ ข้อเท็จจริงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจงใจ ปล่อยปลະละเลยไม่ดำเนินการดังกล่าว จึงยังไม่มีเหตุที่จะสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘

ด้วยเหตุผลดังที่วินิจฉัยข้างต้น จึงเห็นว่าสมควรที่ศาลรัฐธรรมนูญจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๗ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคการเมืองไทย ผู้ถูกร้อง

นายเจริญ หัตถกรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ